

“TÜRKİYE FİNANSAL YETERLİLİK ARAŞTIRMASI” SONUÇ RAPORU HAZIRLANDI

Dünya Bankası ile Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) işbirliği ile hazırlanan “Türkiye Finansal Yeterlilik Araştırması” tamamlanmış ve ön sonuç raporu hazırlanmıştır.

Araştırma, Dünya Bankası tarafından 12 ülkede uygulanan “Finansal Yeterlilik Araştırması”nın Türkiye ayağı olup, SPK tarafından desteklenmiştir. Araştırma ön sonuçları, SPK koordinasyonunda yürütülen Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı çalışmaları kapsamında ülkemizin mevcut finansal okuryazarlık seviyesinin belirlenmesinde ölçüt olarak alınacaktır. Dünya Bankası tarafından üzerinde çalışılmakta olan, ülkelerarası karşılaştırma ve ekonometrik analiz içeren sonuç raporu ise projelerin yürütülmesi sürecinde, hedef kitle ve ihtiyaçlarının belirlenmesine ve diğer ülkelerle karşılaştırmalar yapılmasına katkıda bulunacaktır.

Dünya Bankası ve SPK işbirliği ile yapılan araştırma; 21 Nisan – 4 Temmuz 2012 tarihleri arasında, TÜİK İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında 12 bölgede, 40 il ve 142 ilçede; rassal örneklem yöntemiyle seçilen 3009 yetişkin üzerinde yüz yüze mülakat tekniğiyle uygulanmıştır. Katılımcılarla yapılan her bir görüşme 37 dakika sürmüştür.

Araştırmada Türk halkının Finansal Yeterliliği,

- **Finansal okur-yazarlık**
- **Bütçe Yönetimi ve Borçlanma**
- **Finansal Planlama**
- **Finansal Ürün Seçimi**
- **Finansal tutum, davranış ve eğilimler**
- **Katılımcıların sosyo-ekonomik durumu**
- **Finansal bilgi edinimi ve ihtiyacı**

konuları altında incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Finansal Okur-Yazarlık

Bu bölümde OECD'nin dünya genelinde finansal okur-yazarlık düzeyini ölçmek üzere geliştirmiş olduğu standart modül kullanılmıştır.

- Sorulara doğru cevap verme oranı gelir düzeyi (SES- Sosyo Economic Status) yükseldikçe artmaktadır.
- Görüşülen kişilerin çoğu (%84) basit bölme işlemine doğru cevap vermiştir. Faiz sorularında bu oran azalmaktadır. Basit faizle ilgili soruya doğru cevap verenlerin oranı %36 iken, bileşik faizle ilgili soruda doğru cevapların oranı %26,1'dir.

Bütçe Yönetimi ve Borçlanma

Gıda ve diğer gerekli ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra düzenli tasarruf yapma oranı tahmin edildiği üzere düşük çıkmıştır.

- Kırsalda tasarruf, şehirlerde ise harcama eğilimi yüksek çıkmış olup; genel olarak elde kalan para, en yüksek oranla (%15), “acil ve öngörülemeyen durum ve sağlık harcamalarını karşılamak üzere” biriktirmektedir. İhtiyaçların karşılanmasından sonra elde kalan parayla, mal ve varlıklara yatırım yapma oranı ise %4.1 çıkmıştır.
- Uzun vadeli gelecek planı yapanların oranı genel olarak düşüktür.
- Aile ve yakın tanıdıklar borç alınan kaynaklar arasında birinci sırada yer almaktadır. Kırsalda yaşayan ve düşük gelir grubundakiler zorunlu ihtiyaçlarını karşılamadan, zorunlu olmayan harcamalara girmekten çekinmekte; şehirde yaşayan ve yüksek gelir grubundakiler ise tam tersi yönde eğilim göstermektedir.

Finansal Planlama

- Katılımcıların %78'i eline para geçtiğinde nasıl kullanacağını planladığını belirtmiştir. Bununla birlikte, gelecek için yapılan planların vadesi sorulduğunda %52'lik bir kesim 6 aydan kısa vadeli planlar yaptığını beyan etmişlerdir.
- 60 yaş altı katılımcıların yaşlılık planları arasında; “emeklilik maaşı alırken, başka bir işte çalışma” stratejisi ön plana çıkmaktadır. Bireysel bütçe planı yapan ve kırsalda yaşayanların gelecek planı yapma oranı, hane halkı bütçesi yapanlara ve şehirde yaşayanlara oranla düşük çıkmıştır.
- Katılımcılar çocuklarının geleceği için, genel olarak, eğitimi yatırım olarak görmektedir. Çocukları için birikim yapma oranı ise şehirde daha yüksek çıkmaktadır.

Finansal Ürün Seçimi

- Mevduat hesapları ve banka kredileri, özellikle orta ve yüksek gelir grubu tarafından en yaygın olarak kullanılan finansal ürünlerdir.
- Katılımcılar özellikle karmaşık finansal ürünler hakkında, altın ve döviz gibi gayri resmi finansal ürünlere kıyasla yüksek oranda bilgi edinme eğilimi göstermektedir.

Katılımcılar, karmaşık finansal ürün kullanmaları halinde, alternatifler arasından ihtiyaçlarını en iyi karşılayacak olanı bulana kadar araştırmakta yaptıklarını beyan etmişlerdir.

- Katılımcıların çoğunluğu güvenilir, getirisi yüksek, düşük riskli ve bilinen finansal ürünleri tercih etmektedir. Şehirde yaşayan katılımcılar daha çok yüksek getiriye bakarken, kırsaldakiler ürünün değer yüksekliğine bakmaktadır. Ekonomik gelir düzeyi yüksek katılımcılarda karlılık, likidite ve düşük riske verilen önem artmakta, ürünün faizsiz olup olmamasına verilen önem ise düşmektedir.
- Finansal ürün kullanmayanların çoğu neden olarak, ihtiyaçları olmadığını belirtmişlerdir. Bu nedenin arkasında ise, özellikle karmaşık finansal ürünlere nasıl ulaşılacağı ve kullanılacağına dair bilgilerinin olmaması görülmektedir. Bu nedenler yükselen gelire birlikte düşüş göstermektedir.
- Katılımcıların büyük bir oranı yeterli tasarrufa sahip olmaları durumunda altın ve dövize yatırım yapacaklarını belirtmişlerdir. Yeterli tasarrufları olduğu durumda, hem kırsaldan hem de şehirde yaşayan katılımcılar için, altın ve dövizden sonra tercih edilecek finansal ürünler ise mevduat hesabı ve sigorta ürünleridir.

Para İdaresiyle İlgili Bilgi Edinme

- Katılımcılar önemli finansal kararlar verecekleri zaman ilk olarak tanıdıkları insanlara, ikinci olarak finans profesyonellerine danışmaktadırlar.
- En çok tercih edilen bilgi kaynakları arasında, Bankalar, Televizyon, internet ve devlet kuruluşları tarafından verilen eğitim seminerleri belirtilmiştir.
- Bireysel bütçelerini yönetenlerin finansal ürünlere yönelik mevcut bilgilerin, yeterli, güvenilir ve kolay anlaşılabilir olduğunu ifade etme oranı, hane halkı bütçesi yönetenlere göre daha yüksek çıkmıştır.
- Genel olarak, para idaresinin farklı yönlerine ilişkin daha fazla bilgi sahibi olmak ister miydiniz? Sorusuna katılımcıların %59'u hayır cevabı verirken, bireysel bütçe yönetimi yapanlar arasında finansal bir karar vermeden önce araştırma yapanlar bilgi edinme konusunda daha istekli çıkmışlardır.

Kamuoyuna duyurulur.